

DJEČJI VRTIĆ RADOST SPLIT

Klasa: 601-02/16-05/ 05

UR:broj: 2181-15/05-16-01

Tel.: 021 278 204

e-mail: nada.pelaic@vrtic-radost.hr

**GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA
P E D A G O G A
ZA PRIVATNE I VJERSKE VRTIĆE
GRADA SPLITA
za 2016. / 2017. pedagošku godinu**

Nada Pelaić, prof.

Split, rujan 2016.g.

SADRŽAJ:

1.	USTROJSTVO RADA PREDŠKOLSKIH USTANOVA	3
2.	KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA	12
2.1	Posebni programi	12
2.2	Kurikulum i odgojno-obrazovni proces	16
2.2.1	Uloga pedagoga	16
2.2.2	Rad s odgajateljima	17
2.3	Strategija predškolskih ustanova	18
2.4	Suradnička kultura-stvaranje zajednica učenja	19
2.4.1	SAMOVREDNOVANJE ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja	20
2.4.2	CAP PROGRAM-program prevencije zlostavljanja djece	21
2.4.3	DJEČJI TALENTI I STILOVI UČENJA	23
2.4.4	Ciklus od 7 interaktivnih radionica	26
2.4.5	Sociodrama – igra uloga	28
2.4.6	Stručno usavršavanje odgajatelja putem vođenja radionica	29
2.4.7	Rad s odgajateljima-pripravnicima i odgajateljima-mentorima	30
3.	Rad s roditeljima	30
4.	Rad s djecom	31
5.	Stručno usavršavanje pedagoga	31
6.	Suradnja s vanjskim suradnicima	31

1. USTROJSTVO RADA PREDŠKOLSKIH USTANOVA

U sastavu privatnih i vjerskih vrtića Grad Split na početku pedagoške godine 2016./2017. imamo: **22 predškolske ustanove; 28 objekata-vrtića; 78 odgojnih skupina** sa cca **1685 upisane djece predškolske dobi**. Cjeloviti proces rada obnaša ukupno **219,12** zaposlenika, od tog ukupnog broja je: **137,75 odgajatelja; 33,25 pomoćnih djelatnica; 18,62 kuharice i 29,50 su ostali djelatnici**. U tom broju ostalih 29,50 djelatnika su i stručne suradnice koje su uposlene od strane Grada Splita za vođenje stručnih pedagoških i zdravstvenih poslova i zadaća: **1 pedagoginja i 2 zdravstvene voditeljice**. **Broj stručnih suradnika je nedovoljan prema broju i profilu, nema usklađenosti i ne poštuje se Državno pedagoški standard. Taj stav je vrlo loš i neprofesionalan, a bitno određuje ostvarivanje cjelovitog procesa rada za dobrobit djeteta, njegovog roditelja i zaposlenika.**

Tablica 1.

Popis privatnih i vjerskih vrtića

Red. Broj	DJEČJI VRTIĆ	ADRESA	TELEFON	VLASNIK / RAVNATELJ
1.	Čarobni pianino	Terzićeva 9	091 395 6751 dv.carobnopianino@gmail.com	Mudnić Virna-vlasnica
2.	Čarobni pianino	Kovačića 9	091 395 6743	Tomić Iskra Kaselj-ravnateljica
3.	Kremenko	Put Sv. Lovre 20	320-689 info@krenenkovrtic.hr	Grizelj Ana-vlasnica Matutinović Suzana-ravnateljica
4.	Sveta Mala Terezija	Trenkova 18	325-500 malaterzija.split@gmail.com	č.s. Piškovi Katarina – ravnateljica - Zagreb Voditeljica podružnice č.s. Jurković Matija
5.	Hugo	Trenkova 39	326-888 djecjivrtichugo@hotmail.com	Guć Ilda – vlasnica Batinić Marijana – ravnateljica
6.	Marija Petković	Petrinjska 1	532-902 d.v.marija.petkovic@hi.t-com.hr	č.s. Jurić Patricija Mara, ravnateljica – Zagreb Voditeljica podružnice č.s. Ćuk Kristijana Ljilja
7.	Svetog Pavla Apostola	Pujanke 14	377-099 sv.pavlaapostola@gmail.com	Bugarin Zdravka-ravnateljica
8.	Mali dupin	Šibenska 38	569-561 anka@andjeli.hr	Udruga Anđeli – osnivač Petra Vrdoljak – v.d. ravnateljica
9.	Mali cvijetak	Gradišćanskih Hrvata 20	091 762 6354 malicvijetaksplit@gmail.com	Rakidžija Elizabeta-vlasnica i ravnateljica
10.	Mali cvijetak	Ninska 48	091 918 3492	
11.	Smokvica	Put Duilova 8b	316-922 dv.smokvica0@gmail.com	Kapetanović Lada - vlasnica i ravnateljica

Red. Broj	DJEČJI VRTIĆ	ADRESA	TELEFON e-mail adresa	VLASNIK / RAVNATELJ
12.	Calimero	Vrazova 31	473-730 calimero@st.t-com.hr	Vjekoslav Krželj-vlasnik i ravnatelj
13.	Školjkica	Merzova 5	374-791 d.v.skoljkica@gmail.com	Jukić Dijana-vlasnica Bečić Nedjeljka- ravnateljica
14.	Disneyland	Getaldićeva 11	461-064 ivanka_vukorepa0507@net.hr	Vukorepa Ivanka – vlasnik
15.	Disneyland	Pujanke 22	378-366	Ivančić Mandić Sonja – ravnateljica
16.	Dobri	Ćiril Metodova 14a	487-168 split@dobri.org	č.s. Mirjana Kutleša
17.	Antonija	Cetinska 17, Stobreč	325-454 dvantonija@hotmail.com	Đikić Marija-vlasnik Velić Iva-ravnateljica
18.	Veseli Kutak	Klanci 1, Stobreč	326-200 zlatko.gale@st.t-com.hr	Gale Ljubica-vlasnica Pjevac Antonela- ravnateljica
19.	Vrtuljak	Doverska 22	467-920 djecjivrtic.vrtuljak@yahoo.com	Zaradić Helena-vlasnica Valentina Krstulović- ravnateljica
20.	Iskrica-Waldorf	Put Trstenika 1	465-193 dubravkabanic@net.hr waldorfskiivrticiskrica@gmail.com	Društvo Waldorf pedagogije-vlasnik Banić Dubravka- ravnateljica
21.	Pčelica Maja	Pujanke 32	377-688 dvpcelicamaja@gmail.com	Zaboš Ana-vlasnica Zaboš Silvana- ravnateljica
22.	Bajka	Generala Zadre 18	374-752 ivanka.nincevic@gmail.com	Ninčević Ivanka- vlasnica i Ravnateljica
23.	Duga	Put Skalica 47	318-537 brankica.padovan@gmail.com	Padovan Brankica - vlasnica i ravnateljica
24.	Montessori dječja kuća	Teslina 17	098 347 394	Krolo Ligija-vlasnica
25.	Montessori dječja kuća	Viška 7	098 347 394 montessori.djecja.kuca.split@gmail.com	Margarita Mikasović- ravnateljica
26.	Princeza	Bračka 17	455-090	Milović Đina – vlasnica I ravnateljica
27.	Princeza	Kukuljevićeva 5	567-234	
28.	Princeza	Širokobriješka 1	508-977 djecji.vrticprinceza@gmail.com	

Tablica 2.

PODACI O DJEČJIM VRTIĆIMA ČIJI SU OSNIVAČI FIZIČKE OSOBE, VJERSKE ZAJEDNICE I UDRUGE, VRSTAMA PROGRAMA I BROJU ZAPOSLENIH

Dječji vrtići čiji su osnivači fizičke osobe

Red. Broj	Naziv vrtića i Adresa vrtića	Vrste Programa	Broj odgojnih skupina / broj djece /	Broj Odgajatelja	Broj Kuharica	Broj Pomoćnica	Broj Ostalih Zaposl.
1.	ČAROBNI PIANINO Terzićeva 9 Kovačića 9	2-jasl.10-sat. 3-vrt. 10-sat. 3-vrt. 5-sat.	8 skupina / 179 djece	13	2	3,5	8
2.	KREMENKO Put sv. Lovre 20	1-jasl.10-sat. 2-vrt. 10-sat. 1-vrt. 5-sat.	4 skupine / 78 djece	7	1	1,5	1
3.	HUGO Trenkova 39, Sirobuja	1-jasl. 10-sat. 2-vrt. 10-sat.	3 skupine / 59 djece	6	0,5	1,5	/
4.	MALI CVIJETAK Gradišćanskih Hrvata 20 Ninska 48	2-vrt. 10-sat. 1-vrt. 8-sat. 1-vrt. 5-sat.	4 skupine / 102 dijete	8	1	1,5	/
5.	SMOKVICA Put Duilova 8 b	1-jasl. 10-sat. 2-vrt. 10-sat. 1-vrt. 5-sat.	4 skupine / 86 djece	7	1	2	/
6.	CALIMERO Vrazova 31	2-jasl. 10-sat. 1-jasl. 5-sat. 2-vrt. 10-sat. 2-vrt. 5-sat.	7 skupina / 158 djece	11	1	2,5	3
7.	ŠKOLJKICA Merzova 5	1-jasl. 10-sat. 1-vrt. 10-sat.	2 skupine / 38 djece	4	0,5	1	/
8.	DISNEYLAND Getaldićeva 40, Pujanke 22	1-vrt. 9-sat. 2-vrt. 5-sat.	3 skupine / 58 djece	4	0,5	1	0,5
9.	ANTONIJA Cetinska 17, Stobreč	1-vrt. 10-sat.	1 skupina / 26 dijete	2	0,5	1	0,5

Red. Broj	Naziv vrtića i Adresa vrtića	Vrste Programa	Broj odgojnih skupina / broj djece /	Broj Odgajatelja	Broj Kuharica	Broj Pomoćnica	Broj Ostalih Zaposl.
10.	VESELI KUTAK Klanci 1, Stobreč	1-jasl. 10-sat. 3-vrt. 10-sat. 1-vrt. 6-sat.	5 skupina / 104 djece	9	1	2,5	1
11.	VRTULJAK Doverska 22	1-jasl. 10-sat. 1-vrt. 10-sat.	2 skupine / 42 djece	4	0,5	1	1
12.	ISKRICA Put Trstenika 1	1-vrt. 10-sat. 1-vrt. 6-sat.	2 skupine / 49 djece	4,5	0,62	0,75	0,5
13.	PČELICA MAJA Pujanke 32	1-jasl. 10-sat. 1-vrt. 10-sat.	2 skupine / 33 djece	4	0,5	1	/
14.	BAJKA Generala Zadre 18	1-jasl.10-sat. 2-vrt. 10-sat.	3 skupine / 53 djece	6	1	0,5	/
15.	DUGA Put Skalica 47	1-vrt. 10-sat.	1 skupina / 26 dijete	2,25	0,5	0,5	/
16.	MONTESSORI DJEČJA KUĆA Teslina 17 Viška 7	2-vrt. 9-sat. 2-vrt. 5-sat.	4 skupine / 99 djece	8,5	1	2	1
17.	PRINCEZA Bračka 17 Kukuljevićeva 5 Širokobriješka 1	3-vrt. 10-sat. 3-vrt. 5-sat.	6 skupina / 107 djece	9	0,5	3	1,5
UKUPNO			61 / 1291	109,25	13,62	26,75	17

ZAKLJUČAK: Najveći broj ostalih zaposlenika ima DV Čarobni pianino. To je najveća predškolska ustanova koja djeluje i radi na području više lokalnih samouprava, te su zbog stručnih potreba ustrojili TIM stručnih suradnika. Dakle, ostali zaposlenici su: vlasnik, ravnatelj, pedagog, psiholog, rehabilitator, zdravstveni voditelj, prof. tjelesnog odgoja. Također, tom broju ostalih pripada i osmi djelatnik - vozač.

Zatim, DV Calimero također djeluje za dvije lokalne samouprave: Split i Solin. U sastavu ostalih zaposlenika su: vlasnik/ravnatelj, zdravstvena voditeljica i tajnica.

U DV Princeza ostali djelatnici su vlasnik/ravnatelj i stručni suradnik-pedagog na pola radnog vremena, na određeno vrijeme.

U svim drugim predškolskim ustanovama ostali zaposlenici su uglavnom vlasnici koji između ostalog obnašaju sve ostale-raznovrsne poslove i zadaće za funkcioniranje ustanove.

Tablica 3.

Dječji vrtići čiji su osnivači vjerske zajednice

Red. Broj	Naziv vrtića i Adresa vrtića	Vrste Programa	Broj odgojnih skupina / broj djece /	Broj Odgajatelja	Broj Kuharica	Broj Pomoćnica	Broj Ostalih
1.	DOBRI Ćiril Metodova 14 a	2-jasl. 10-sat. 3-vrt. 10-sat. 2-vrt. 6-sat.	7 skupina / 197 djece	12	2	4	4
2.	SVETOG PAVLA APOSTOLA Pujanke 14	2-vrt. 10-sat. 2-vrt. 6-sat.	4 skupine / 99 djece	6	1	1	1
3.	MARIJA PETKOVIĆ Podružnica Split Petrijnska 1	2-vrt. 10-sat.	2 skupine / 45 djece	4	1	0,5	/
4.	SVETE MALE TEREZIJE Podružnica Split Trenkova 18- Sirobuja	1-jasl. 10-sat. 1-vrt. 10-sat.	2 skupine / 41 dijete	4	1	0,5	/
UKUPNO			15 / 382	26	5	6	5

U DV Dobri ostali djelatnici su: ravnateljica, voditeljica računovodstva, administrator i pedagog-pripravnik.

U DV Svetog Pavla apostola od ostalih zaposlenika je administrator.

Tablica 4.

Dječji vrtić čiji je osnivač udruga „Anđeli“

Red. Broj	Naziv vrtića i Adresa vrtića	Vrste Programa	Broj odgojnih skupina / broj djece /	Broj Odgajatelja	Broj Pomoćnica	Broj ostalih Stručnih suradnika
1.	MALI DUPIN Šibenska 38	2,5- satni 4-satni	2 skupine / 9 djece	2,5	0,5	- 1 radni terapeut - 1 logoped - 1 psiholog - 1 psihog Udruge - 0,5 fizioterapeut
UKUPNO			2 / 12	2,5	0,5	4,5

Tabela 5.

**MREŽA PROGRAMA PO VRSTI PROGRAMA S BROJEM UPISANE DJECE
u 2016./2017. pedagoškoj godini**

DJEČJI VRTIĆ	V R S T A P R O G R A M A								
	Jaslice grupa/djece	10-satni grupa/djece	9-satni grupa/djece	8-satni grupa/djece	6-satni grupa/djece	6-satni p.p. grupa /djece	5-satni grupa/djece	4-satni grupa/djece	2,5-satni grupa/djece
1. ČAROBNI PIANINO	2 / 31	3 / 74					3 / 74		
2. KREMENKO	1 / 12	2 / 44					1 / 22		
3. SVETA MALA TEREZIJA	1 / 16	1 / 25							
4. HUGO	1 / 13	2 / 46							
5. MARIJA PETKOVIĆ		2 / 45							
6. SVETOG PAVLA APOSTOLA		2 / 51			1 / 24	1 / 24			
7. MALI CVIJETAK		2 / 51		1 / 26			1 / 25		
8. SMOKVICA	1 / 12	2 / 48					1 / 20		
9. CALIMERO	3 / 50	2 / 51					2 / 57		

DJEČJI VRTIĆ	V R S T A P R O G R A M A								
	Jaslice grupa/djece	10-satni grupa/djece	9-satni grupa/djece	8-satni grupa/djece	6-satni grupa/djece	6-satni p.p. grupa /djece	5-satni grupa/djece	4-satni grupa/djece	2,5-satni grupa/djece
10. ŠKOLJKICA	1 / 14	1 / 24							
11. DISNEYLAND			1 / 24				2 / 34		
12. DOBRI	2 / 48	3 / 90			1 / 29	1 / 30			
13. ANTONIJA		1 / 26							
14. VESELI KUTAK	1 / 12	3 / 68			1 / 24				
15. VRTULJAK	1 / 17	1 / 25							
16. ISKRICA-Waldorf		1 / 24			1 / 25				
17. PČELICA MAJA	1 / 12	1 / 21							
18. BAJKA-Waldorf	1 / 13	2 / 40							
19. DUGA		1 / 26							
20. MONTESSORI DJEČJA KUĆA			2 / 51				2 / 48		

DJEČJI VRTIĆ	V R S T A P R O G R A M A								
	Jaslice grupa/djece	10-satni grupa/ djece	9-satni grupa/djece	8-satni grupa/djece	6-satni grupa/djece	6-satni p.p. grupa /djece	5-satni grupa/djece	4-satni grupa/djece	2,5-satni grupa/djece
21. PRINCEZA		3 / 60					3 / 47		
22. MALI DUPIN								1 / 7	1 / 5
U K U P N O	16 / 250	35 / 839	3 / 75	1 / 26	4 / 102	2 / 54	15 / 327	1 / 7	1 / 5

Tablica 6.

BROJ SKUPINA I BROJ DJECE PREMA VRSTAMA PROGRAMA
za 2016./2017. pedagošku godinu

VRSTA PROGRAMA	BROJ ODGOJNIH SKUPINA	UKUPAN BROJ DJECE	PROSJEČAN BROJ DJECE PO SKUPINI
10-satni jaslični program	16	250	15,60
10-satni vrtićni program	35	839	24,00
9-satni vrtićni program	3	75	25,00
8-satni vrtićni primarni program	1	26	26,00
6-satni vrtićni primarni program	4	102	25,50
6-satni vrtićni poslijepodnevni program	2	54	27,00
5-satni vrtićni poslijepodnevni program	15	327	21,80
4-satni vrtićni program za djecu s TUR	1	7	7,00
2,5-satni vrtićni program za djecu s TUR	1	5	5,00
U K U P N O	78	1 685	15,60 – jaslički program 23,70 - vrtićki program 6,00 – za skup. s TUR

2. KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA

2.1 Posebni programi

Posebni programi ostvaruju se unutar:

MONTESSORI DJEČJE KUĆE koja je **Stručno razvojni centar** prema načelima pedagogije Marie Montessori čiji je primarni zadatak edukacija i stručno usavršavanje stručnih suradnika i odgajatelja predškolskih ustanova.

Ciljevi Stručno razvojnog centra pedagogije M. Montessori:

- jačanje osobnih i profesionalnih kompetencija odgajatelja i stručnog suradnika
- stjecanje vještina rada po metodi M.Montessori
- promoviranje metode M.Montessori
- širenje metode M.Montessori u različite institucije koje obuhvaćaju djecu predškolske i školske dobi
- primjena metode M.Montessori izvan odgojno-obrazovnih ustanova
- uključivanje roditelja u individualni rad i Montessori terapiju

U Montessori dječjoj kući - unutar 4 odgojne skupine za 99 djece ostaruje se Montessori koncepcija. Program provodi 8,5 odgajateljica (unutar tog broja je ravnateljica) te pedagoginja-defektolog koja je ujedno i vlasnica predškolske ustanove.

U DV MALI CVIJETAK – unutar 4 odgojne skupine za 102 djece ostvaruje se Montessori koncepcija. Program ostvaruje 8 odgajateljica (vlasnica/ravnateljica je u tom broju).

Moto Montessori pedagogije: ***Pomozi mi da to učinim sam!***

Montessori pedagogija se temelji na načelu emancipacije djeteta kao ličnosti. Koristi se individualni pristup, odnosno uvažava se specifičnost svakog djeteta. To se ostvaruje uvažavanjem njegovih potreba, vrednovanjem njegovih sposobnosti i napredovanjem u sazrijevanju. Za potrebe djeteta je nužno pripremiti bogato okruženje, pribore koji zadovoljavaju pedagoška i didaktička načela koje je osmislila Maria Montessori. Montessori didaktički materijal kojim dijete radi i stječe spoznaje sadrži u sebi kontrolu pogreške. Na taj način dijete samo sebe kontrolira i istovremeno ispravlja (samoprocjenjuje).

Vrlo bitan **cilj je odgoj za mir i ljubav**. Montessori pedagogija prodire u samu bit odgoja: **spoznati samoga sebe i razvijati ljubav prema sebi**. Tako dijete stječe sposobnost ljubiti i druge. Primati ljubav i uzvraćati je, to je životna je potreba svakog čovjeka..

Vrlo važnu ulogu imaju odgajateljice koje promatraju i procjenjuju napredak djeteta u njegovom razvoju. Naročita pozornost se usmjerava djeci s posebnim potrebama i teškoćama u razvoju.

Odgojna područja Montessori pedagogije obuhvaća cjelovit koncept temeljnih znanosti iz ovih područja: praktični život; senzomotorika (spoznavanje materijalizirane apstrakcije); jezik; kozmički odgoj te odgoj u vjeri - Kateheze Dobroga pastira.

Cilj Kateheze je uvesti dijete u tajnu života koji je dar po sebi, uvesti dijete u odnos, tj. savez s Bogom i odgajati ga u vjeri. Služi se metodom prisposoba i znakova. Svoje izvore crpi iz biblije, liturgije i života.

U DV ISKRICA – unutar 2 odgojne skupine za 49 djece ostvaruje se **Waldorfski program**. Program ostvaruju 4,5 odgojiteljice (među njima je i ravnateljica). Osnivač je Društvo Waldorfske pedagogije - Split.

U DV DUGA – unutar 1 odgojne skupine za 26 dijete ostvaruje se **Waldorfski program**. U odgojno-obrazovnom procesu su 2 odgajateljice (jedna od njih je vlasnica/ravnateljica) i 0,25 odgajateljice za puninu ostvarenja glazbenih sadržaja uz klavirsku pratnju.

U DV BAJKA - unutar 3 odgojne skupine za 53 djece ostvaruje se **Waldorfski program**. Program ostvaruju 6 odgajateljica (jedna je vlasnica/ravnateljica).

Waldorfska pedagogija temelji se na antropozofskom duhovnom pogledu na svijet. Dijete promatra kao biće koje do svoje odraslosti i zrelosti prolazi određene faze razvoja svijesti koje je čovječanstvo prolazilo tijekom svoje evolucije.

Evolucija čovjeka i čovječanstva kao bića povezana je s evolucijom biljaka, životinja, planeta Zemlje i cijelog svemira.

Antropologija Steinerove pedagogije razlikuje tri glavne životne cjeline razvoja djeteta, kada za određenu dob dominiraju specifični metodički pristupi. **Prva i najvažnija razvojna cjelina je od rođenja do sedme godine života.** U tom se razdoblju oblikuje djetetovo fizičko tijelo: udovi, organi i mozak. To je osnova za sav njegov kasniji razvoj. Smatra se da sve što se u tom dobu propusti ispravno oblikovati, kasnije će biti puno teže ispraviti.

Odgojno obrazovne metode i sadržaji u waldorfskoj pedagogiji mijenjaju se sa starošću djeteta te ovise o njegovim tjelesnim, duhovnim potrebama i sposobnostima.

Waldorfska pedagogija uvažava djetetov intelekt, a posebno njeguje njegov osjećajni život, razvija radne i stvaralačke navike, snaži volju i interese.

U prvih sedam godina dijete uči prvenstveno putem oponašanja i igre, putem ritma i ponavljanja, a odgajatelj na dijete djeluje ispravnim uzorom.

U DV Dobri ostvaruju se **kraći programi: Program engleskog jezika, sporta, ritmike i plesa.**

U DV Čarobni pianino ostvaruju se **dva posebna programa: Glazbeni i sportski program**

U DV Mali dupin ostvaruje se posebni program za djecu s teškim motoričkim i drugim poteškoćama. Programom je obuhvaćeno 12 djece u 2 odgojne skupine s kraćim trajanjem, a ostvaruju ga 2,5 odgajatelja (u tom broju je v.d. ravnatelj), te 4,5 stručnjaka različitog profila: radni terapeut, logoped, 2 psihologa (jedan je iz redova Udruge), fizioterapeut.

Udruga “Anđeli” su osnivači ove predškolske ustanove.

PROGRAM VJERSKOG ODGOJA djece predškolske dobi - Ostvaruje se u suradnji obitelji i vrtića za “život u punini” kako bi se pomoglo djetetu u cjelovitom rastu i razvoju. Program je obogaćen vjerskim sadržajima u ovim predškolskim ustanovama: **DV Svetog Pavla apostola, DV Marija Petković i Sveta Mala Terezija.**

U DV Dobri ostvaruje se **odgoj u vjeri – Kateheze Dobroga Pastira.**

Putem posebnog edukativnog procesa Teološko-katehetskog programa cjeloživotnog učenja za odgajatelje i odgajateljice u predškolskim ustanovama na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu, u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ostvarene su posebne kompetencije odgajatelja u vjeri – Kateheze Dobroga Pastira.

“ Osnovno polazište potrebe ovakvoga odgoja nalazi se najprije u Svetom pismu, tradiciji i brojnim dokumentima crkvenog učiteljstva koji utemeljuju i daju snjernice za predškolski vjerski odgoj.

Međunarodni i državni dokumenti jamče mogućnost ostvarivanja predškolskog vjerskog odgoja, temeljeći se na pravima i slobodi djeteta od njegove najranije dobi.

Ovaj Program slijedi koncept katoličkog vjerskog odgoja kakav se provodi u svijetu. **Uporišna mu je točka dokument Katoličke crkve Opći direktorij za katehezu.** U njemu se navodi temeljna misao s obzirom na predškolski vjerski odgoj: “ To razdoblje koje se tradicionalno razlikuje na rano djetinjstvo ili predškolsko doba i djetinjstvo u očima vjere i samog razuma ima svoju vlastitu milost životnih početaka. U toj dobi otvorene su dragocjene djelotvorne mogućnosti bilo za izgradnju Crkve bilo za očovječenje društva s kojima se treba suočiti.... **Zbog različitih razloga dijete danas, možda više nego jučer traži puno poštivanje i pomoć u svojim potrebama za ljudski i duhovni rast, pa i putem kateheze koja djeci kršćanima nikada ne smije biti uskraćena.** Naime, onaj tko je djetetu dao život i obogatio ga darom krštenja, obavezan je taj život neprekidno hraniti (br. 177).” – Elaborat , Teološko- katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje u predškolskim ustanovama, Đakovo, srpanj 2014.

Vjerskim programom **obuhvaćeno je 382 djece u 15 odgojnih skupina.**

U ostvarenju Vjerskog programa sudjeluje **26 odgajateljica i 1 ravnateljica.**

“Program vjerskog odgoja predškolske djece u izvanobiteljskim uvjetima (Zagreb, 1994.), Predviđa primjerenu građu odnosno priručnike s temeljnom koncepcijom vjerskog odgoja, a to je pružanje pomoći djeci da, sada i ubuduće, njihov život bude usmjeravan u perspektivi uspjeha. Isto tako naglašava se važnost suradnje s roditeljima kao i primjeren odgovor na potrebe djece različitoga areligioznog i nereligioznog podrijetla.” (usp. Program..str.33-35).

CILJ vjerskog odgoja je poticati i razvijati duhovnu dimenziju djeteta i oplemeniti je univerzalnim ljudskim vrijednostima: savješću, intelektom, karakterom, vjerom, ljubavlju, nadom i osobnošću.

CILJ odgoja u vjeri je osigurati cjeloviti predškolski odgoj koji će uključivati njegovanje i razvijanje religiozne dimenzije djeteta osposobljavajući ga, primjereno njegovoj dobi, za otkrivanje, prihvaćanje i življenje autentičnih vrijednota Evanđelja u odnosu na sebe, drugoga te na poseban način prema Bogu.

U redovite programe implementirani su elementi vjerskog odgoja, gdje se putem igre i aktivnosti u primjerenim i odabranim situacijama u djetetu budi i potiče ljubav prema istini, dobroti i životu. Tako se na spontan i blag način, poštujući dječju prirodu, **njeguje duhovna dimenzija djeteta.**

Pažljivo osmišljeni poticaji i aktivnosti uče dijete ljubiti i poštovati sebe i druge, odgajajući ga za preuzimanje odgovornosti prema cijelom svijetu.

Temeljno načelo rada jest “**vjernost Bogu i vjernost čovjeku**”, a zahtijeva primjerenost i postupnost, poštivanje djetetovog svijeta, odnosno svega što ono na svoj način doživljava kako bi mu se pomoglo da se “susretne s Bogom”, koji ga vodi naprijed prema uspjehu.

Program ostvaruju posebno educirane odgajateljice prema pravilima i načelima Nacionalnog katehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije.

2.2 Kurikulum i odgojno – obrazovni proces

2.2.1 Uloga pedagoga

Uloga pedagoga determinirana je Humanističko-razvojnou koncepcijom predškolskog odgoja i obrazovanja, a temelji se na suvremenim znanstvenim spoznajama i stručnim dostignućima.

Pedagog je vrlo važan čimbenik kvalitetnog ostvarenja temeljnih zadataka - ranog odgoja i obrazovanja predškolske djece, a uključuje širok raspon djelovanja:

- promicanje i istraživanje različitih koncepcija, teorijskih postavki, znanstvenih spoznaja i dostignuća,
- unaprjeđenje kvalitete rada s djecom i roditeljima, te stručno usavršavanje, osposobljavanje i obrazovanje odgajatelja i ostalih sudionika u procesu
- istraživanje i vrednovanje kvalitete procesa rada, odnosno humanog i materijalno-organizacijskog okruženja u kojima se programi provode.

Poslovi i zadaci pedagoga definiraju se prema bitnim dionicima procesa: u odnosu na dijete, roditelje, odgajatelje, te druge suradnike iz socijalnog okruženja.

- **U odnosu na dijete**, primarna je zadaća pedagoga podizanje dnevne kvalitete života u vrtiću sukladno njegovim razvojnim i aktualnim potrebama.
- **U odnosu na odgajatelje** osnovna je zadaća podrška i pomoć u ostvarenju odgojno-obrazovnog procesa, te usmjeravanje odgajatelja u osobnom i profesionalnom razvoju.
- **U odnosu na roditelje** cilj je podrška u odgovornom roditeljstvu te građenje partnerskih odnosa dječjeg vrtića i obitelji.
- Primarna zadaća u **odnosu na socijalno okruženje** je upućivanje i razvijanje društvene svijesti o važnosti i uvažavanju ranog odgoja i obrazovanja, te promidžba djelatnosti.

Za kvalitetno obnašanje naprijed navedenih poslova od neprocjenjive je važnosti stručnost i kontinuirana edukacija pedagoga. Pedagog je usmjeren na timski i partnerski rad u interdisciplinarnom pristupu kao temeljnom preduvjetu zajedničkog uspješnog djelovanja.

2.2.2 Rad s odgajateljima

Tijekom 2016./2017. pedagoške godine suradnja će obuhvaćati planiranje i programiranje rada, stručni uvid i suport u odgojno-obrazovni proces dječjih vrtića, razvoj suradnje s istima, rad na stručnom usavršavanju odgajatelja, praćenje pedagoške dokumentacije, projektno planiranje s elementima akcijskog istraživanja, praćenje procesa razvoja i učenja djece, individualni rad s odgajateljima i odgajateljima-pripravnicima, individualnu i organiziranu grupnu suradnju s roditeljima, vlastito sustavno stručno usavršavanje, praćenje i vrednovanje odgojno-obrazovnog rada putem videozapisa i audiozapisa, procesnih fotografija, vođenja bilješki i dnevnika rada. Cilj zajedničkog pedagoškog rada je podizanje stručne razine i kvalitete rada predškolske ustanove, te osobnog profesionalnog razvoja putem stručnog usavršavanja.

Obzirom na nemogući normative od 1 685 djece, disperziranost i veliki broj vrtića, skupina i odgajatelja, te različitost njihovih potreba planirane su temeljne zadaće:

- * Suradnja s odgajateljima u osmišljavanju, humanizaciji, unapređenju prostorno-materijalnih uvjeta
- * Kontinuirano praćenje i pomoć u smislenom stvaranju pedagoške dokumentacije. Posebna pozornost ove godine bit će usmjerena prema projektnom planiranju, akcijskom istraživanju i kvalitetnom vođenju pedagoške dokumentacije (bogatstvu etnografskih zapisa) te rješavanju nejasnoća na razini implicitne i eksplicitne pedagogije. Osobitu važnost usmjerit ćemo u implementaciju novih spoznaja, jasnije određivanje konkretnih ciljeva i razvojnih zadaća, primjereniji izbor sadržaja te raznovrsnih životnih poticaja iz okruženja vrtića za cjeloviti doživljaj u procesu učenja djeteta, raznovrsne oblike suradnje s roditeljima i partnerima neposrednog socijalnog okruženja.
- * Poticanje i vođenje kontinuiranog stručnog usavršavanja odgajatelja, redovito informiranje o oblicima i mogućnostima sudjelovanja na edukacijama, predavanjima, radionicama. Također, pedagog će organizirati i voditi interaktivne radionice za odgajatelje. Putem tih procesa odgajatelji se usmjeravaju na međusobno povezivanje, razmjenjivanje ideja, znanja, s ciljem građenja zajednica učenja u kojima je moguće ostvariti stručne elaboracije, dijaloge, refleksije, vjerovati u razvoj osobnog i kolektivnog potencijala.

Cjelokupno oblikovanje i napredak odgojno-obrazovnog procesa temelji se na jasnoj viziji pedagoga koja je pokretač konkretnih aktivnosti u vrtiću.

Na taj način pedagog u suradnji s vlasnikom, ravnateljem i odgajateljem usmjerava proces prema zajedničkoj viziji predškolskih ustanova naglašavajući važnost zajedničkog cilja svih dionika, važnost međusobne povezanosti i partnerstva.

U tom smislu navodim slijedeći citat:

“ **Svrha ranog odgoja** jest osiguravanje optimalnih uvjeta za uspješan odgoj i cjelovit razvoj svakog djeteta te unapređivanje onih djetetovih osobina i umijeća koja se počinju formirati u najranijoj dobi, a nužna su pojedincu i u kasnijem životu kako bi uspješno zadovoljavao svoje potrebe i uživao svoja prava te se odgovorno ponašao prema pravima i potrebama drugih osoba u zajednici.

Te su osobine odnosno vještine: kreativnost, inicijativnost, samostalnost, samopouzdanje, snalažljivost u nepredviđenim situacijama, sposobnost rješavanja problema, sposobnost građenja i održavanja kvalitetnih odnosa i suradnja s drugima, umijeće kvalitetnog komuniciranja, osvješćivanje vlastite odgovornosti za ponašanje i sl.

Jedna od temeljnih vještina djeteta, čiji razvoj treba početi u njegovoj najranijoj dobi, **jest samoprocjena vlastitih postupaka, akcija i cjelokupnog ponašanja**. Ta vještina pomaže djetetu u zadovoljavanju vlastitih potreba i ostvarivanju prava na način koji ne ugrožava njega samog, kao ni druge osobe i odnos s njima, te otvara put razvoja odgovornog ponašanja.”

(Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja – str.16, Zagreb 2012.)

2.3 Strategija predškolskih ustanova

Sukladno suvremenom poimanju ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje privatni i vjerski vrtići Grada Splita nastavljaju treću godinu s procesom građenja **zajednica učenja oko tri temeljna projekta za sve bitne dionike predškolske ustanove** (za djecu, roditelje, odgajatelje, stručne suradnike, zdravstvene voditeljice, ostale zaposlenike i vanjske suradnike):

- 1. Proces samovrednovanja ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja**
- 2. Proces učenja u otkrivanju dječjih talenata i stilova učenja**
- 3. Djetetova prava i odgoj za mir; CAP program – odgoj za nenasilje**

Obveza je svakog vrtića da se kontinuirano usklađuje s nacionalnim zahtjevima koji su sadržani u **Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje**.

Ta polazišta, vrijednosti, načela i ciljevi su nam okosnica u oblikovanju odgojno-obrazovnog procesa i kurikulumu svakog vrtića, kao sustava ranog i predškolskog odgoja u cjelini.

Važan CILJ Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje je cjeloviti razvoj, odgoj i učenje djece te razvoj njihovih kompetencija.

Kurikulum vrtića je ukupnost odgojno-obrazovnih interakcija u sklopu fizičkog i socijalnog okruženja vrtića, a uključuje djecu i odrasle.

Na tom zajedničkom putu učenja i procesa mijenjanja odgojno-obrazovnog rada polazili smo od temeljnih vrijednosti i učinkovitih akcija u razvijanju:

- **istinskog povjerenja u dijete**
- **djetetovog prava na kvalitetan odgoj i obrazovanje sukladno njegovim interesima i potrebama**
- **suradnje, podrške i otvorenosti**
- **kontinuiteta, timskog rada i suradničke kulture**

Zajednička VIZIJA predškolskih ustanova:

“Mi smo zajednica življenja i učenja u kojoj razvijamo dijalog i potencijale.”

Zajednička MISIJA:

- mijenjamo i unapređujemo strategije i stilove učenja djece i odraslih
- ostvarujemo voditeljsku ulogu u zajednici učenja
- razvijamo sposobnosti i znanja djelatnika
- gradimo partnerske odnose sa svim dionicima, osobito s roditeljima djece
- razvijamo sposobnosti praktičnog istraživača
- implementiramo suvremena stručna i humana postignuća u svakodnevni život i rad

2.4 Suradnička kultura – stvaranje zajednice učenja

Razvijanje partnerskih odnosa i stručne kompetencije

Usmjereni smo na razvoj vrtića i njegovo djelovanje kao suvremene organizacije koja uči. Tako ćemo sustavno mijenjati svoju praksu temeljem projektnog planiranja i akcijskog istraživanja praktičara i teoretičara. Na tom zajedničkom putu gradit ćemo **komunikacijske kompetencije svih dionika za istinski stručni dijalog.**

Ističem najznačajnije:

„Put razvoja kvalitete odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma vrtića dugotrajan je i zahtjevan proces. U kompleksnome sustavu kao što je vrtić, nijedan dio ne može se opisati ni razumjeti bez povezanosti sa svim ostalim dijelovima koji čine cjelinu. Svaki vrtić predstavlja tkanje višestruko isprepletenih težnji i akcija svih koji u njemu svakog dana djeluju i sudjeluju; njihovih interakcija s prostorom i drugim osobama, njihove komunikacije i odnosa, načina organizacije vremena i aktivnosti i slično. Zato se razvoj odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma u vrtiću ne može postići parcijalno i mehanički, nego se taj proces obavlja postupno i sustavno, a kao rezultat zajedničkog promišljanja i rada svih koji u njemu sudjeluju“ (Nacionalni okvirni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014.).

2.4.1 SAMOVREDNOVANJE ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

u suradnji s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Tijekom 2016./2017. pedagoške godine ostvarivat ćemo i pratili Razvojne planove predškolskih ustanova vođenih Timovima za kvalitetu u 8 dječjih vrtića:

Čarobnom pianinu, Veselom kutku, Kremenku, Hugu, Svetom Pavlu apostolu, Calimeru, Pčelici Maji i Školjkici.

Rasprava o kvaliteti u predškolskoj ustanovi obuhvatit će zajednički rad, promišljanja o onom što vrednujemo, načine na koji mjerimo uspjeh, dokazujemo kvalitetnom i bogatom dokumentacijom. **Pedagoginja će neposredno sudjelovati u radu Tima za kvalitetu u DV Školjkica i DV Hugo.** Područje kvalitete kojim ćemo se i nadalje baviti je kurikulum i odgojno-obrazovni proces te proces praćenja i vrednovanja u suradnji s roditeljima.

Usmjeravat ćemo profesionalna promišljanja i cjeloviti pristup prema ključnim područjima kvalitete kao referentnom i zajedničkom okviru kojem težimo iz različitih uloga i kompetencija. Putem stručne pomoći osnaživat će se odgajatelj za integracijski pristup u projektnom planiranju i akcijskom istraživanju, te za kvalitetnije ostvarivanje mentorske uloge u radu s pripravnicima.

Zajedničkim radom promovirat ćemo:

- Razumijevanje sustavnog procesa samovrednovanja kao unutarnjeg procesa
- Stvaranje kvalitetne zajednice putem promijenjenog stila rada te vrednovati ključna područja kvalitete

- Razvijati rasprave, dijaloge, debate za potpunije razumijevanje osobnog profesionalnog iskustva i razvoja
- Graditi partnerske odnose i povezivati se s drugim timovima u ozračju suradničke kulture, povjerenja i podrške
- Isticati dobrobiti procesa vrednovanja i samovrednovanja u ostvarivanju postavljenih ciljeva i razvoju kvalitete
- Podignuti razinu međusobne suradnje članova Timova za kvalitetu s djelatnicima drugih vrtića.
- Uvažavati potrebe, sugestije i određene poteškoće, prevladavati različitosti. Energično i dosljedno se zauzimati za dobrobit djeteta, roditelja i djelatnika..
- Timski planirati, realizirati i vrednovati; razvijati profesionalne i delegirane uloge.
- Podizati razinu profesionalne odgovornosti i kvalitetno upravljati vremenom.
- Osmišljavati i prikupljati kvalitetnu dokumentaciju koja je temelj za stručnu refleksiju i jedini mjerljivi pokazatelj napretka i rada.

2.4.2 CAP PROGRAM (program prevencije zlostavljanja djece)

Dosljedno ostvarivati Program primarne prevencije zlostavljanja koji osnažuje djecu u sprječavanju napada od strane vršnjaka, napada nepoznate osobe (otmica) i napada od strane poznate odrasle osobe. Uključujemo u edukaciju nove odgajatelje, pripravnike i druge zaposlenike ustanove; ostvarujemo predavanja za roditelje te radionice za djecu.

CILJ: smanjiti ranjivost djece i njihovu izloženost različitim oblicima zlostavljanja putem:

- pružanja kvalitetnih informacija
- poučavanja učinkovitim preventivnim strategijama
- osnaživanja njima važnih odraslih, roditelja i zaposlenika vrtića u pružanju kvalitetne podrške

Članovi tima su 17 odgajateljica, 1 ravnateljica, 1 pedagoginja i 2 zdravstvene voditeljice iz 12 predškolskih ustanova: Viktorija Šakić, Renata Stolnik, Lili Jajac, Jasminka Mamić, Ana Žonja, Jadranka Karaman, Natalija Bogdanović, Jasna Butigan, Kroacija Alujević (porodni dopust), Ivana Topić, Dunja Cervar, Helena Zaradić, Jasmina Tadin, Ana Duplančić, Nada Pelaić, Ešter Macanović, Marija Alagić, Valentina Krstulović, Elizabeta Rakidžija, Marina Čosić Šurlin i Sandra Marušić.

Planiramo obuhvatiti zajedničkim radom cca 250 djece, te 250 njihovih roditelja.

U želji da još cjelovitije promičemo i živimo ljudska i djetetova prava usmjerili smo se na osvještavanje potrebe za društvenom odgovornošću te jačanje osobnog identiteta i odgovornosti djeteta i odrasle osobe u našem okruženju. Svjesni smo značaja tog trajnog procesa u svim životnim situacijama koji od nas zahtijeva: cjelovitost, interdisciplinarnost, afirmativnost životnih vrijednosti, pozitivne stavove te usmjerenost za život u demokratskom društvu.

S tim ciljem ćemo organizirati interaktivnu radionicu za odgajateljice privatnih i vjerskih vrtića Grada Splita, tijekom mjeseca **ožujka 2017.**

“Odgoj za ljudska prava i demokratsko građanstvo”

Učimo djecu da budu odgovorna, slobodna i sretna!

Voditeljice: **Nada Pelaić**, prof. i **Rossana Bosnić**, odgajateljica-savjetnica DV Radost-Split

2.4.3 DJEČJI TALENTI I STILOVI UČENJA – Otkrivanje talenta i dispozicija svakog djeteta podržavajući izvornost dječjeg učenja - akcijsko istraživanje tijekom dvogodišnjeg rada za 28 odgajateljica, 2 pedagoginje iz 15 dječjih vrtića: Veselog kutka, Svetog Pavla apostola, Čarobnog pianina, Antonije, Disneylanda, Dobri, Pčelice Maje, Huga, Vrtuljka, Marije Petković, Kremenka, Školjkice, DV Radosti (Srećica, Pinokio, Tratinčica) te DV Marjan.

Planiran broj sati: **18 sati tijekom pedagoške godine**

Autorica edukacije: **Renata Kubelka**

Voditeljica edukacije: Renata Kubelka; organizator i voditelj procesa: Nada Pelaić

Uvod

Dobra pedagoška praksa zapravo je misija otkrivanja i podrške jedinstvenom načinu djetetove interakcije s procesom učenja.

Situacija u kojoj usvajanje sadržaja kod djece nije u skladu s očekivanjem odgajatelja je profesionalni izazov koji nas potiče na promišljanje. Stručno usavršavanje u razumijevanju različitih obrazaca u procesu učenja djece omogućuje nam da otkrivamo resurse za pedagošku praksu o kojima do jučer nismo ni razmišljali.

Edukacija *Stilovi učenja* promovira ideju da su resursi u razvojnom procesu djece bogati i neprocjenjivi ako ih znamo vidjeti. Resursi koji su u obliku talenata i dispozicija često u odrastanju mogu ostati neprepoznati ali ako se prepoznaju, daju tako potrebne poruke za razvijanje pozitivne slike o sebi.

Realiziranjem odgojno – obrazovnog procesa prema kriterijima podrške talentima i dispozicijama u učenju ne možemo pogriješiti, a sigurno ćemo podržati svako dijete, jer svako dijete ima razvojne resurse bilo da smo ih mi otkrili ili ne. Djeca će svakako uspješnije integrirati znanja i vještine ako odgajatelji poznaju mogućnosti kojima ih mogu potaknuti da aktivno uče.

Talenti i dispozicije mogu biti neprocjenjiv resurs u odgojno - obrazovnom radu s djecom jer njihovim podržavanjem u procesu pokrećemo razvojne resurse djeteta koji onda lakše usklađuju izvornost vlastitih procesa učenja s očekivanjima odgajatelja i jačaju samopouzdanje.

U mnoštvu iskustava koja okružuju djecu rijetke su tako autentične poruke kao poruke koje djeca daju sami sebi znajući da nose vlastite mogućnosti kao darove koji ih čine posebnima. Poruka o vlastitim darovima djeca će se sjećati još dugo nakon što napuste vrtić i školu. Bit ćemo sretni ako ih slične poruke kroz proces odgoja i obrazovanja budu zauvijek pratile.

Talenti i dispozicije kao razvojni resursi

Praćenje talenata i dispozicija djeteta jedan je od preduvjeta promišljanja učinkovitih strategija za smisleno poučavanje djece. Sadržajno polazište edukacije za odgojitelje je knjiga *Otkrijte stil učenja vašeg djeteta* u kojoj autorice Mariaemma Willis i Victoria Kindle Hodson (2004) opisuju nekoliko bitnih cjelina profila stila učenja: Dispozicije, Talenti, Interesi, Modaliteti i Okruženje. Iste autorice opisuju pet dispozicija (izvođenje, organiziranje, otkrivanje, pomaganje i razmišljanje), te dvanaest talenata (glazba, matematičko-logičko razmišljanje, mehaničko razmišljanje, jezično izražavanje i razmišljanje, prostorno snalaženje, motorička koordinacija, interakcija sa sobom, interakcija s drugima, interakcija sa životinjama, interakcija s prirodom, humor, poboljšanje svakodnevnog života). Iako podjela talenata sadržajem podsjeća na višestruke inteligencije, zadržali smo ju u cijelosti jer dosadašnja iskustva jasno ukazuju na prisutnost svakog pojedinog talenta koje autorice spominju.

a) Dispozicije u stilu učenja

Odražavaju način kako djelujemo (ponašanje, interakcije) u vlastitom procesu učenja u svijetu koji nas okružuje. Autorice Mariaemma Willis i Victoria Kindle Hodson navode pet dispozicija:

1. Izvođenje – kretanje
2. Proizvođenje – organiziranje
3. Pronalaženje – otkrivanje
4. Ophođenje – nadahnjivanje
5. Razmišljanje – stvaranje

b) Talenti

Kao razvojni resurs posebno intrigiraju jer znamo da ih svi imamo, ali se često uzimaju zdravo za gotovo — kroz proces obrazovanja ne koristimo se njima dovoljno. Možemo zamisliti niz situacija (računanje, čitanje, postavljanje pitanja, slikanje, motorička aktivnost) u kojima reagiramo povlačenjem jer znamo da nam to ne ide, ili pak naprotiv, ulazimo u njih puni samopouzdanja jer znamo da imamo vještine koje se u njima očekuju. Djeca se s takvim situacijama u vrtiću susreću svaki dan i njihove reakcije idu od povlačenja preko sudjelovanja bez posebnog žara sve do gorljivog sudjelovanja. Poznavanjem elemenata ponašanja dvanaest talenata (glazba, matematičko logičko razmišljanje, mehaničko razmišljanje, jezično izražavanje i razmišljanje, prostorno snalaženje, motorička koordinacija, interakcija sa sobom, interakcija s drugima, interakcija sa životinjama, interakcija s prirodom, humor, poboljšanje svakodnevnog života) otvara se veliki broj mogućnosti za poticanje djeteta na aktivnije sudjelovanje u aktivnostima ali i razvijanje motivacije djeteta za sadržaje za koje izvorno pokazuju manji interes.

Program edukacije

Sadržaj edukacije je povezivanje praktičnih iskustava u praćenju integracije talenata i dispozicija djeteta i obogaćivanje odgojno-obrazovnog procesa elementima za podržavanje različitih dispozicija i talenata.

- Odgajatelji će saznati koje elemente u ponašanju djeteta mogu povezati s integracijom pojedinih dispozicija i talenata.
- Odgajatelji će analizirati primjere situacija u kojima djeca kroz spontanu igru pokazuju elemente integriranja pojedinih dispozicija i talenata
- Odgajatelji razvijaju aktivnosti koje djeci u usvajanju znanja i vještina nude urođeni talent i dispoziciju kao podršku učenju.
- Odgajatelji će analizirati primjere situacija koje zbog kvalitete okruženja djeci u procesu učenja stvaraju prepreke.

Plan edukacije

Edukacija će se realizirati kroz četiri susreta.

1. Stručna, edukacijska, radionica za odgajatelje „Integracija prostornog, motoričkog i talenta u interakciji s prirodom i dispozicija“
2. Edukacijsko - valorizacijska, radionica za odgajatelje. Valorizacijski dio: „Rezultati praćenja integracije dispozicija i prostornog, motoričkog i talenta u interakciji s prirodom“ i edukacijski dio „Integracija matematičko – logičkog, glazbenog i talenta za mehaniku i dispozicija“
3. Edukacijsko - valorizacijska, radionica za odgajatelje. Valorizacijski dio: „Rezultati praćenja integracije matematičko – logičkog, glazbenog i talenta za mehaniku i dispozicija“ i edukacijski dio „Integracija dispozicija i jezičnog talenta, talenta u interakciji sa sobom i talenta u interakciji s drugima“
4. Edukacijsko - valorizacijska, radionica za odgajatelje. Valorizacijski dio: „Rezultati praćenja integracije dispozicija i jezičnog talenta, talenta u interakciji sa sobom i talenta u interakciji s drugima“ i Edukacijski dio „Integracija dispozicija i talenta za humor, talenta za unaprjeđivanje svakodnevnog života i talenta u interakciji prema životinjama “

Na kraju edukacijskog procesa i istraživanja odgojno-obrazovnog rada s djecom odgajateljice će organizirati edukacijsku radionicu za roditelje čija djeca polaze odgojne skupine u kojima se odgajatelji educiraju na području stilova učenja: “Integriranje elemenata za podržavanje talenata kod kuće”

Kao rezultat dvogodišnjeg rada i akcijskog istraživanja praktičara i teoretičara u prepoznavanju, razumijevanju i podržavanju stila učenja i talenta djeteta odgajateljice-voditeljice: **Tatjana Šantić i Silvana Gulam iz DV Kremenko** uz stručnu podršku i vođenje pedagoginje **Nade Pelaić** organizirat će edukativnu radionicu:

“Razvijanje potencijala djeteta putem prepoznavanja, razumijevanja i podržavanja stila učenja i talenta”

Polazišta iz neposredne kvalitetne prakse i stručna elaboracija putem timskog rada

Interaktivna radionica za odgajateljice privatnih i vjerskih vrtića Grada Splita

DV Kremenko, ožujak 2017.

Vrijeme je da se suočimo sa stvarno velikim i vrlo bitnim pitanjem:

Postoji li nesposobnost za učenje? Je li to sve samo stvar stila učenja?

Prestajemo li slaviti i ohrabrivati jedinstvenost, razlike, dispozicije i individualne potrebe?

Svako dijete uči na sebi jedinstven način!

Svako je dijete “potencijalno darovito”!

Također, s našom edukativnom radionicom ćemo se predstaviti na stručno-znanstvenom skupu 22. Dani ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja Splitsko-dalmatinske županije “Mirisi djetinjstva” u Makarskoj, 3. i 4. studenog 2016.

Tema ovogodišnjeg skupa je: **“Strategije učenja djece rane i predškolske dobi: učiti biti, učiti živjeti u zajednici i učiti kako učiti”**

2.4.4 Ciklus od 7 interaktivnih radionica pod tematskim nazivom projekta:

Posvećenost, prisutnost i kompetencija u altruističkom naslijeđu

Voditeljica: Nada Pelaić i dvije odgajateljice iz prošlogodišnjeg ciklusa (Značajno je istaknuti povjerenje na djelu putem delegirane uloge voditeljice – osnaživanje odgajateljica u novoj ulozi) Ovaj ciklus radionica nastao je kao rezultat dugogodišnjih izazova, pitanja, razmišljanja i proučavanja različitih stručnih i duboko moralnih-ljudskih pitanja: sloboda i pravo na izbor, cjelovitost i potencijal, duhovnost i altruizam, posvećenost i prisutnost, znanje i kompetencije, mudrost i mir/dobrota, liderstvo i služenje i sl....

Naravno, odgovori se ne mogu naći u jednoj znanosti, niti u “raspršenom” znanju. Čovjek najprije u sebi mora pronaći duboki smisao osobnog postojanja i filozofskog pogleda na život.

Tko sam JA, sam po sebi, bez obzira na svekolike “društvene okolnosti”?

Život sam po sebi je najveća vrijednost i radost! Iznad svega **biti** u svakom trenutku svog života. Ističemo: **Dijete ima pravo na izvrsnog učitelja!** Tu je početak i kraj svake priče.

To čisto i sjajno zrcalo u kojem se mi odrasli možemo svakodnevno ogledati je upravo srce i um predškolskog djeteta.

To je dijete radosti, razigranosti, slobode, iskrenosti, plemenitosti-čista ljubav i svekolika dobrotu! Tko na svijetu ima takvog suradnika i partnera osim nas koji smo tu u vrtiću, tu vrlo blizu djetetu?

Planirane su sljedeće teme:

1. Upravljanje promjenama i suradnička kultura, DV Svetog Pavla Apostola, 20. listopada 2016.

2. Planiranje i sukonstrukcija u oblikovanju i ostvarenju Kurikuluma vrtića

Razumijevanje i implementacija Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj na razini odgojne skupine, DV Svetog Pavla Apostola, 17. studenog 2016.

3. Građenje kvalitete putem procesa vrednovanja i samovrednovanja, DV Svetog Pavla Apostola, 08. prosinca 2016.

4. Cjelovita osoba i holistički pristup 1. modul

Vjerujem li u svoj prirodni potencijal? , DV Svetog Pavla Apostola, 18. siječnja 2017.

5. Cjelovita osoba i holistički pristup 2. modul

Vjerujem li u svoj prirodni potencijal? , DV Svetog Pavla Apostola, 16. veljače 2017.

6. Učenje poučavanjem drugih i primjenom

Kako dijelimo znanje s drugima? , DV Svetog Pavla Apostola, 16. ožujka 2017.

7. Vođa i vođenje vizionarskog procesa

Gdje sam JA, kako se vidim i nosim s liderskom ulogom?, DV Svetog Pavla Apostola, 13. travnja 2017.

Ciklus od 7 interaktivnih radionica ostvarit će se u DV Svetog Pavla apostola, Pujanke 14, Split.

Svaka radionica će trajati 2 sata i 30 minuta, ukupno trajanje edukacije 18 sati. Organizirana je za zajednicu učenja od 28 odgajateljica iz 18 predškolskih ustanova.

Tijekom rada u mojim radionicama odgajatelji ne trebaju voditi bilješke. Važno je da aktivno sudjelujemo, da smo motivirani za učenje, da razvijamo “pedagogiju slušanja”, kulturu dijaloga i stručnu elaboraciju samosvjesnog, reflektivnog praktičara.

Nakon radionice odgajatelji će elektronskim putem dobiti kompletni materijal koji se koristio u radu: power point prezentaciju radionice, 2 poučne/mudre priče koje su usklađene s temeljnim vrijednostima, vođenu fantaziju, poučua/mudru prezentaciju koja u pravilu ide na kraju radionice s određenom glazbenom podlogom, sređene uratke grupnog rada, obrađene evaluacije radionice. U radu ćemo svaki sljedeći put primjenjivat novu i kreativnu strategiju učenja koju će odgajatelj moći implementirati u budućem radu.

Na ovaj način neposrednim sudjelovanjem i učenjem odgajatelj se osnažuje za: samostalno organiziranje i vođenje interaktivnih radionica; za kvalitetnije vođenje i građenje stručne i pedagoške dokumentacije; korištenje bogatih etnografskih zapisa; za kvalitetnije stvaranje i vođenje razvojne mape djeteta te mape osobnog profesionalnog postignuća.

Također, razvijamo povjerenje na djelu, učimo se i živimo istinsko partnerstvo.

Po završetku svih radionica odgajatelj dobiva potvrđnicu o sudjelovanju.

Temeljna strategija rada pedagoginje je: povezati odgajatelje, usmjeravati ih na suradnju / partnerstvo, ostati povezan i djelovati u zajednici učenja, razmjenjivati međusobna iskustva, oslobađati osobni potencijal te razvijati intelektualne resurse svoje zajednice.

Također, razvijat ćemo međusobnu solidarnost u organizaciji. Svaki put drugi odgajatelji/vrtić će se brinuti za naše životne potrebe u vrijeme neformalnog druženja. To vrijeme nam je vrlo bitno u stvaranju međusobne blizine, povjerenja, srdačnosti, opuštenosti te svojevrsnog zadovoljstva i duševnog mira.

2.4.5 Sociodrama - igra uloga

Zajednica učenja – skupina od 30 odgajatelja iz 18 predškolskih ustanova sudjelovat će u radu interaktivnih radionica u 3. modula u ukupnom trajanju od 6 sati. (To su naše odgajateljice koje su prošle godine sudjelovale u ciklusa od 6. interaktivnih radionica koje sam vodila ja).

Ove pedagoške godine razvijat ćemo naša pedagoška umijeća u rješavanju praktičnih poteškoća, nejasnoća i/ili dilema u svakodnevnom radu koristeći se novom kreativnom strategijom učenja u rješavanju i razumijevanju situacija iz odgojno-obrazovne prakse u uzajamnoj suradnji, podršci i kritičkoj refleksiji. Voditeljica radionica je Nada Pelaić.

Birat ćemo situacije iz neposrednog životnog iskustva u odnosu na:

- interakciju s djetetom – 1. modul
- interakciju s roditeljem – 2. modul
- interakciju s djelatnikom – 3. modul

Svaki sudionik zajednice će opisati jednu situaciju iz svog iskustva koji mu je ostao na neki način težak ili problematičan. Skupina se dogovara koju ćemo od tih situacija odigrati, ali tako da onaj čiju ćemo priču odigrati određuje uloge.

Situacija se ne treba odigrati onako kako se dogodila, već se mogu odigrati i druga rješenja. U tome i jest najveća vrijednost ove strategije. Nakon toga detaljno razgovaramo o problemu i/ili situaciji kojom smo se bavili, pronalazimo optimalna i različita rješenja.

2.4.6 Stručno usavršavanje odgajatelja putem vođenja radionica

U narednoj pedagoškoj godini jedna od glavnih pedagoških zadaća bit će kontinuirana priprema i vođenje pedagoških radionica odgajatelja s ciljem stvaranja zajednica učenja i stručnog usavršavanja:

- **Projektno planiranje i rad na projektu** – nekoliko vrtića sudjelovat će na ovoj zadaći:
  - Veseli kutak, Školjkica, Iskrica, Marija Petković, Antonija, Princeza, Vrtuljak, Dobri
- **Akcijsko istraživanje:** Veseli kutak, Iskrica, Svetog Pavla apostola, Sveta Mala Terezija
- **Akcijsko istraživanje: Koliko su putovanja iz mašte važna djeci?** (kreativno izražavanje djeteta) – DV Calimero: odgajateljice Zorana Bura i Danijela Parčina

Akcijsko istraživanje vodi osobnom razvoju i unapređenju odgojno-obrazovnog procesa. Prepoznati određeni problem u praksi, postaviti cilj, krenuti u promjene je ono što je bitno za akcijsko istraživanje.

Temeljno pitanje kojim ćemo se baviti kao istraživači je: Kako mogu unaprijediti svoj rad i odgojno-obrazovni process? Ovakvo pitanje pomaže istraživaču da otkrije osobne vrijednosti i stavove koji su u podlozi odgojno-obrazovne prakse. Također, akcijsko istraživanje nadograđuje postojeće znanje, doprinosi postojećoj teoriji. Ono po čemu je vrlo značajno su akcije koje se poduzimaju tijekom istraživanja, osobna uvjerenja s kojima praktičari kreću u istraživanje i kontinuirane refleksije istraživača, preispitivanja i evaulacije koje se odvijaju unutar njih i međusobno.

Etape akcijskog istraživanja su: identifikacija problema, sistematično promatranje, prikupljanje podataka, interpretacija podataka, uvođenje promjena, refleksija.

Samo istraživanje je neizvjesno, cilj nije unaprijed zadan te je moguće početi na jednom mjestu i završiti na potpuno drugom.

Naglasak će biti na poticanju odgajatelja za aktivni angažman u osmišljavanju odgojno-obrazovnog procesa, u pripremi i radu na dokumentaciji, u prikazu kvalitetne prakse, u analizi i odabiru video-zapisa i fotografija. Na taj način ćemo sudionicima omogućiti zajednički rad,

razmjenu iskustava, učenje o kurikulumu i odgojno-obrazovnom procesu u drugim vrtićima. Također, doprinosit ćemo kvalitetnoj grupnoj dinamici u građenju suradničke kulture.

Voditeljice radionica: odgajatelji u suradnji s pedagoginjom Nadom Pelaić

Teme projekata i akcijskih istraživanja odabrat će odgajatelji u odnosu na potrebe i interese djece, kurikulum i odgojno-obrazovni proces svoje odgojne skupine ili svog vrtić.

2.4.7 Rad s odgajateljima-pripravnicima i odgajateljima-mentorima

Omogućiti odgajatelju individualne konzultacije, praćenje oglednih aktivnosti i pružanje stručne pomoći u vođenju pedagoške dokumentacije. Rad s odgajateljima koji žele napredovati u zvanje odgajatelja-mentora, usmjeravati kvalitetno vođenje mape profesionalnog razvoja, osobno stručno usavršavanje, pisanje stručnih članaka i javnog prezentiranje.

Odgojno-obrazovni proces tijekom stručnih elaboracija usmjeravati na integracijski pristup putem projektnog planiranja i akcijskog istraživanja.

Posebno ćemo pratiti i elaborirati proces učenja djeteta i njegovu dobrobit, nastojati razumjeti vlastiti proces učenja i dobrobit.

3. Rad s roditeljima

Jedna od vrijednosti Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje jest ostvarivanje partnerstva vrtića s roditeljima koje pedagog potiče u radu odgajatelja putem radionica, predavanja, individualnih savjetovanja, informiranja roditelja preko kutića za roditelje, suradnjom s roditeljima na roditeljskim sastancima, svečanostima, izletima, s roditeljima u realizaciji odgojno-obrazovnog procesa.

EDUKATIVNE RADIONICE ZA RODITELJE	DJEČJI VRTIĆ	BROJ RODITELJA
Integriranje elemenata za podržavanje talenata kod kuće	Kremenko, Svetog Pavla apostola, Školjkica	70
Prevenција napada na djecu CAP program	Svetog Pavla Apostola, Dobri, Disneyland, Kremenko, Hugo, Čarobni pianino, Vrtuljak, Mali cvijetak, Pčelica Maja, Školjkica, Veseli kutak	250

4. Rad s djecom

Pedagog će u neposrednom procesu pratiti djecu u njihovim aktivnostima, u interakciji s vršnjacima i odgajateljima. Također, u suradnji s odgajateljima pratiti njihov napredak putem razvojne mape, usmjeravati na optimalne uvjete učenja i igre, razgovarati o obiteljskom statusu djeteta, o kognitivnim, emocionalnim i socijalnim kompetencijama, pratiti djecu s teškoćama u razvoju.

Pedagog može koristiti samo određene opservacijske mogućnosti, ali to nije dovoljno. **S obzirom da nema stručnog tima: psihologa, logopeda, rehabilitatora-defektologa, posebno je važno pravilno savjetovati roditelje i usmjeriti ih na relevantne stručnjake.**

Pedagog će po ovom pitanju ostvariti djelatnost u okviru svojih kompetencija.

Tijekom projektnog rada i akcijskih istraživanja u određenim vrtićima pedagog će pratiti određene faze razvoja projekta i akcijskog istraživanja, usmjeravati odgajatelje u osmišljavanju aktivnosti, pratiti određenu razinu procjenjivanja i elaboriranja djetetove uključenosti u proces učenja. Također, usmjeravati odgajatelja na kvalitetno dokumentiranje putem etnografskih zapisa, vođenje dnevnika i bilješki, suradnju s roditeljima i socijalnom zajednicom.

Zajednički rad ostvarivat će se u jednoj posebnoj zajednici učenja odgajatelja i pedagoga.

5. Stručno usavršavanje pedagoga

U okviru svog posla će se stručno usavršavati putem stručnih skupova, seminara, edukacija, usvajati nove vještine, upoznavati se s novom i inozemnom stručnom literaturom s ciljem osobnog profesionalnog napretka i osobito dijeljenje stečenih znanja djelatnicima vrtića o suvremenim oblicima, strategijama i metodama rada.

6. Suradnja s vanjskim suradnicima

Grad Split - Služba za obrazovanje i znanost, Odsjek za predškolski odgoj

- Godišnji Plan i program rada pedagoga
- Godišnje Izvješće rada pedagoga
- primjena Državnog pedagoškog standarda
- suradnja u organizaciji prigodnih manifestacija na razini Grada Splita

Agencija za odgoj i obrazovanje

- pripravnčki staž i stručni ispit
- napredovanje u položajna zvanja odgajatelja-mentora
- sudjelovanje u radu stručnih skupova, priprema i realizacija stručne manifestacije 22. Dani predškolskog odgoja Splitsko-dalmatinske županije Mirisi djetinjstva u Makarskoj
- stručno-savjetodavni rad u primjeni pedagoških standarda

Županijski ured za prosvjetu

- usklađivanje Državnog pedagoškog standarda
- organizacija Dana predškolskog odgoja Splitsko-dalmatinske županije Mirisi djetinjstva

URED DRŽAVNE UPRAVE – Služba za društvene djelatnosti

- provedba Državnog pedagoškog standarda

Ministarstvo znanosti , obrazovanja i sporta

- provedba Plana i programa predškolske ustanove
- provedba Posebnih programa
- napredovanje u položajna zvanja odgojitelja
- organizacija stručnih skupova
- provedba Državnog pedagoškog standarda

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

- Proces samovrednovanja dječjih vrtića

Društvo naša djeca – Split

Sudjelovanje u obilježavanju Međunarodnog dana obitelji, Dječjeg tjedna, Međunarodnog dana djeteta, ljudskih prava i nenasilja

Kazališta i ostale kulturne ustanove

- Sudjelovanje u organizaciji i realizaciji kulturnih manifestacija, smotri... s ciljem prezentacije dječjeg stvaralaštva (u organizaciji Turističke zajednice Grada Splita, Kazališta lutaka i Gradskog kazališta mladih)

Gradska knjižnica Marko Marulić

- likovne izložbe djece i prezentacija dječjih projekata
- dječje predstave, igrokazi
- predavanja i seminari stručnog usavršavanja

Predškolske ustanove

Stvaranje zajednica učenja (timski rad u zajedničkim projektima i kvalitetna razmjena iskustava, organizacija stručnih aktiva, radionica i predavanja)

Osnovne škole

Prijenos važnih informacija o djetetu prilikom upisa u školu

Redakcija Slobodne dalmacije - Posjet djece

Brojne druge institucije i udruge (knjižnice, muzeji, galerije, umirovljenički dom, dječji odjel bolnice, ..itd.) koje ostvaruju suradnju s privatnim i vjerskim vrtićima Grada Splita.

*"Nije nebo visoko,
nisu zvijezde daleko,
samo spusti glavu
i pogledaj dječje oči."*

Antun Matošević